

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 221.147 van 23 oktober 2012
in de zaak A. 206.708/XII-7112**

In zake: Carmen PEETERS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stijn Geukens
kantoor houdend te 3700 Tongeren
Moerenstraat 1
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW KASOG SINT-JAN BERCHMANSCOLLEGE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Luc Forier
kantoor houdend te 3700 Tongeren
Bilzersteenweg 243

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 19 oktober 2012, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van 15 oktober 2012 waarbij de delibererende klassenraad van het Sint-Jan Berchmanscollege Genk, 5 economie - moderne talen, aan Carmen Peeters een oriënteringsattest C toekent.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 23 oktober 2012, om 10.30 uur.

Staatsraad Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Ann Ramaekers, moeder van verzoekster en advocaat Stijn Geukens, die verschijnen voor de verzoekende partij en advocaat Frank Goossens, die *loco* advocaat Luc Forier verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoekster is tijdens het schooljaar 2011-2012 leerling in het eerste jaar van de derde graad, economie - moderne talen, aan het Sint-Jan Berchmanscollege te Genk.

3.2. De over verzoekster delibererende klassenraad stelt op het einde van het schooljaar vast dat verzoekster jaartekorten behaalt voor Frans (46,4%), Engels (48,7%), Duits (48,6%) en economie (49,4%) en hij beslist om verzoekster een oriënteringsattest C toe te kennen. De toelichting die daarbij op het individueel syntheseblad wordt vermeld, luidt:

“Oorzaken/opmerkingen: De onvoldoendes wijzen op een structureel tekort in de basiskennis. De sterk dalende uitslagen in het tweede semester bieden weinig perspectief in deze studierichting. We kunnen wel vaststellen dat de leerling inzet vertoont. De leerling kreeg de volgende begeleidingsvorm(en): Individuele studiebegeleiding door studiementor. De extra begeleiding had niet het gewenste resultaat.”

Op 28 en 29 juni 2012 vindt overleg plaats tussen de ouders van verzoekster en de directeur, waarover de directeur in een niet gedateerde brief meedeelt dat hun “vraag naar bijkomende proeven wellicht is ingegeven door een traditionele visie op herexamens, waarmee men de leerling een ‘tweede’ kans gaf om tekorten weg te werken. Echter, in de huidige regelgeving [...] is er geen sprake meer van een ‘tweede’ zittijd. Integendeel, de klassenraadsbeslissingen kunnen nog slechts uitzonderlijk ná 30 juni vallen. In uw geval heeft de delibererende klassenraad dan ook beslist dat het deliberatiedossier voldoende gegevens bevatte om een beslissing te nemen en/of geen tegenstrijdige gegevens bevatte die een uitstel van de beslissing konden verantwoorden.” De directeur beslist de delibererende klassenraad niet opnieuw samen te roepen.

3.3. Met een brief van 3 juli 2012 stelt verzoekster een beroep in bij de beroepscommissie. Zij groepeerde haar bezwaren onder volgende rubrieken: de adviezen en andere communicatie van de laatste jaren, de opvolging van haar contract voor haar leerstoornissen en haar resultaten en privéproblemen. Zij stelt voor “toch de mogelijkheid van een A-attest te overwegen”, “[e]ventueel in combinatie met onderstaande maatregelen”, waarbij zij de mogelijkheid van vakantietaken suggereert. Mocht de klassenraad daar niet op ingaan, wijst zij nog op de mogelijkheid van een “uitgestelde beslissing”.

Op 23 augustus 2012 adviseert de beroepscommissie om de over verzoekster delibererende klassenraad opnieuw samen te roepen. Dat advies is als volgt gemotiveerd:

- “- dat beide partijen het er over eens zijn dat Carmen een grote inzet toont en steeds haar best doet om, ondanks haar beperkingen, de nodige resultaten te behalen.
- dat haar dagelijks werk (65%) niet in evenredigheid is met de resultaten van het laatste examen (55,9%), die verstoord werden door externe factoren (scheiding van ouders, ernstige ziekte van grootvader, einde relatie met haar vriendje, pestgedrag door medeleerlingen);
- dat de 4 onvoldoendes in het jaarrapport: Frans 46,4%, Engels 48,7%, Duits 48,6% en Economie 49,4%, wellicht in normale omstandigheden een andere invulling zouden gekregen hebben;
- dat haar eindresultaat 56,6% geen grote afwijking vertoont van het klasgemiddelde 58,6%;
- dat de leerling, mathematisch gezien, niet geslaagd is. Maar men kan ook de vraag stellen of de punten van het examen niet te zwaar doorwegen bij

de beoordeling t.o.v. de punten van het dagelijkse werk. Bij deze leerling is deze vraag zeker gegrond;

- dat in de APR3, waar de moeder van Carmen naar verwijst, sprake is van bij twijfel een positieve beslissing te nemen en de leerling één jaar respijt te geven: de leerling krijgt een A-attest met een waarschuwing voor bepaalde vakken. Zou deze procedure hier niet kunnen toegepast worden? Het zou Carmen de kans geven om, mits de nodige steun, zich te kunnen bewijzen.”

Het schoolbestuur beslist vervolgens op 27 augustus 2012 dat de delibererende klassenraad opnieuw moet beraadslagen.

3.4. Die klassenraad beslist op 30 augustus 2012 andermaal om aan verzoekster een C-attest toe te kennen.

De Raad van State beveelt de schorsing van tenuitvoerlegging van deze beslissing bij arrest nr. 220.744 van 25 september 2012.

3.5. Op 28 september 2012 beslist de delibererende klassenraad om het oriënteringsattest C te handhaven.

De Raad van State beveelt de schorsing van tenuitvoerlegging van deze beslissing bij arrest nr. 220.963 van 11 oktober 2012.

3.6. Op 15 oktober 2012 beslist de delibererende klassenraad opnieuw om aan verzoekster het C-attest toe te kennen.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Exceptie

4. Verwerende partij werpt in haar nota op:

“Luidens art. 16 §1, 4° van het Procedurereglement dient verzoekster in haar verzoekschrift de akte te vermelden waartegen de vordering is gericht.

Op pag. 2 van haar verzoekschrift vermeldt verzoekster dat haar vordering gericht is tegen de beslissing dd. 15.10.2012 van de delibererende klassenraad.

Op pag. 29 echter van haar verzoekschrift, in het beschikkend gedeelte van haar verzoekschrift, vordert verzoekster echter de schorsing van de beslissing dd. 28.09.2012 van de delibererende klassenraad..

Verzoekster heeft aldus haar vordering zoals geformuleerd op pag. 2 van haar verzoekschrift, nadien op pag. 29 van haar verzoekschrift gewijzigd. Er kan enkel rekening gehouden worden met de laatste vordering van het verzoekschrift, te meer daar deze vordering opgenomen is in het beschikkend gedeelte van het verzoekschrift.

De beslissing dd. 28.09.2012 van de delibererende klassenraad werd echter reeds geschorst bij arrest nr. 220.963 van 11.10.2012 van de Raad van State.

Huidige vordering van verzoekster is dus zonder voorwerp, en bijgevolg ongegrond.”

Beoordeling

5. Zoals verwerende partij het zelf aangeeft in de exceptie, heeft verzoekster op bladzijde 2 van haar inleidend verzoekschrift de beslissing van 15 oktober 2012 duidelijk als voorwerp van haar vordering vermeld. Zij heeft ook een afschrift van die beslissing bijgevoegd en haar middelen erop betrokken.

Artikel 16, § 2 (en niet: § 1), 4°, van het procedurereglement kort geding schrijft geen volgehouden correcte vermelding van het voorwerp van de vordering voor op straffe van onontvankelijkheid van de vordering. Te dezen volstaat het vast te stellen dat verwerende partij op geen enkele wijze is geschaad geworden in haar rechten van verweer en dat zij zeer goed de beslissing heeft kunnen identificeren die zij geacht wordt te verdedigen.

6. De exceptie faalt.

V. De schorsingsvoorwaarden

7. Krachtens artikel 17, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst

dringende noodzakelijkheid worden besloten onder de drievoudige voorwaarde dat uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is, dat ernstige middelen worden aangevoerd die de nietigverklaring van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

VI. Spoedeisendheid en nadeelvereiste

Standpunt van de partijen

8. Verzoekster betoogt dat zij door de bestreden beslissing dreigt haar jaar te moeten overdoen, dat het vaste rechtspraak is van de Raad van State dat het dreigend verlies van een schooljaar een moeilijk te herstellen nadeel uitmaakt en dat een vordering ingesteld volgens de gewone schorsingsprocedure te laat zal komen om dat dreigend verlies te keren, omdat het schooljaar dan te ver gevorderd zal zijn.

9. Verwerende partij antwoordt dat verzoekster zich steeds kan inschrijven als vrije leerling voor het tweede jaar van de derde graad en examens afleggen voor de centrale examencommissie. Door zich opnieuw in te schrijven in het eerste jaar van de derde graad spreekt verzoekster het aangevoerde nadeel tegen.

Beoordeling

10. Zoals de Raad van State het reeds overwoog in de twee vorige zaken, mag verzoekster zich wat de besproken schorsingsvoorwaarden betreft terecht op de vaste rechtspraak van de Raad van State beroepen. Het dreigend verlies van een schooljaar maakt voor de betrokken leerlinge een moeilijk te herstellen ernstig nadeel uit. Een vordering ingesteld volgens de gewone schorsingsprocedure loopt kans te laat te komen om het dreigend verlies van een schooljaar te keren. De verplichting die op elke verzoekende partij rust om, binnen de grenzen

van wat redelijk is, er zelf het nodige aan te doen wat binnen haar macht ligt om het gevreesde nadeel te voorkomen of te beheersen, houdt niet in dat van een leerling wordt vereist dat zij door zelfstudie of als vrije leerling het toegekende C-attest voorlopig negeert en haar examens bij de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap aflegt; anders redeneren zou overigens ertoe leiden dat elke vordering tot schorsing van een examenbetwisting afgewezen moet worden.

11. De besproken voorwaarden zijn vervuld.

VII. Middelen

A. Vooraf

12. Verzoekster voert in het inleidend verzoekschrift vijf middelen aan. Daarbij herneemt zij ook kritiek die zij reeds in haar eerdere vorderingen aan de Raad van State heeft voorgelegd, inzonderheid dat de klassenraad niet correct of onzorgvuldig is omgegaan met de uitzonderlijke omstandigheden waarin zij haar eindexamens heeft afgelegd en daarom ten onrechte bijkomende proeven heeft geweigerd, of kritiek die zij reeds had kunnen voorleggen, inzonderheid bij de haar toegekende “cijfers *in se*”, bijvoorbeeld voor het examen Duits omdat “er geen of nauwelijks notities door de leerkracht waren opgesteld m.b.t. dit examen en dat de schriftelijke voorbereiding van Carmen ontbrak”. Zij voegt ook bijkomende stukken toe – toetsen – ter ondersteuning van haar betoog.

13.1. Anders dan bij de eerste schorsingsprocedure, heeft de Raad van State in de tweede schorsingsprocedure alle door verzoekster aangevoerde middelen aan een voorlopig onderzoek onderworpen en daarbij in het arrest nr. 220.963 één onderdeel van het eerste middel ernstig bevonden, om dezelfde reden het tweede middel deels ernstig en deels voorbarig bevonden, het derde middel deels niet ernstig en deels voorbarig, het vierde en het vijfde middel niet ernstig en heeft hij geoordeeld dat de “overige bemerkingen” niet in aanmerking konden worden genomen.

Welnu, in de mate waarin de Raad van State in zijn eerdere schorsingsarresten sommige grieven van verzoekster als niet ernstig heeft afgewezen, ziet hij geen reden om daarop in de voorliggende vordering terug te komen. Daargelaten of verzoekster haar argumenten mag hernemen en aanvullen of verfijnen in het nog in te stellen annulatieberoep met het oog op een beoordeling ten gronde, dan komt het de Raad van State evenwel in de huidige stand van de procedure voor dat zij in voorliggend verzoekschrift tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid geen middelen meer op ernstige wijze kan aanvoeren die zij reeds eerder in de voorgaande procedure had kunnen formuleren of heeft geformuleerd. Daaraan doet niet af dat verzoekster ter adstructie nieuwe stukken neerlegt, waarvan immers niet blijkt dat zij ze niet eerder had kunnen voorleggen aan de Raad.

13.2. Het onderzoek van de middelen dient bijgevolg, op het eerste gezicht, beperkt te blijven, eensdeels, tot de kritiek van verzoekster op de nieuwe motieven die de delibererende klassenraad heeft geformuleerd als antwoord op het in arrest nr. 220.963 ernstig bevonden onderdelen van het eerste en het tweede middel en anderdeels, tot de middelen of middelonderdelen die de Raad van State in het reeds genoemde schorsingsarrest voorbarig heeft genoemd. Aan de overige grieven wordt thans geen aandacht meer besteed.

De enige relevante vraag die bijgevolg bij de bespreking van het hierna te bespreken eerste en tweede middel rest, is of de verwerende partij met de thans voorgebrachte motivering op afdoende en zorgvuldige wijze heeft geantwoord op de grief van verzoekster dat de opvolging van het “individueel begeleidingsplan voor leerlingen met dyslexie en ADD” spaak zou zijn gelopen.

Is het antwoord op die vraag op het eerste gezicht bevestigend, dan lijkt verzoekster niet langer met succes de schending van de motiveringsplicht te kunnen aanvoeren. Moet die vraag echter *prima facie* ontkennend worden beantwoord, dan rijst de vraag of de delibererende klassenraad wel redenen heeft om

aan verzoekster te ontzeggen wat zij uitiem met haar vorderingen nastreeft aangezien, met de woorden van verzoekster:

“Men heeft intussen voldoende kansen gehad om deugdelijk te motiveren, maar slagen hier maar niet in.”

B. Eerste en tweede middel

Standpunt van de partijen

14. Verzoekster voert in het *eerste middel* opnieuw de schending aan van de motiveringsplicht.

Zij betoogt meer bepaald over het individueel begeleidingsplan dat het gaat om “10 gedetailleerde, afzonderlijke maatregelen, die elk hun belang hebben” en “nu in mails lezen dat [...] er bepaalde maatregelen wel gevolgd zijn, doet eigenlijk niet terzake, het gaat juist om de maatregelen die niet gevolgd zijn”. Daarover stelt verzoekster dat “nergens uit [blijkt] dat [de school] de 10% regel naleefde en hierbij de spellingsfouten in het groen aanduidde zodat dit duidelijk werd voor [haar]. Verzoekster brengt hiertoe een aantal toetsen bij waaruit dit blijkt”, dat “[d]e vakleerkracht Duits [...] zich met betrekking tot deze, cruciale, maatregel eveneens in stilzwijgen [hult], alsook lijkt hij te benadrukken dat hij enkel werk heeft gemaakt van het geven van extra tijd, doch dat alle andere maatregelen over het hoofd werden gezien”, dat de leerkracht van economie “zeer vaag en algemeen blijft en erkent dat ze [verzoekster] enkel [vooraan] heeft laten zitten”, dat diezelfde leerkracht zich er “voor het overige vanaf [maakt] dat elke leerling tijd genoeg krijgt bij haar vak en dat ze elke leerling uitdrukkelijk helpt, voor het overige wordt ook hier aangetoond dat de maatregelen niet worden nageleefd”, dat het duidelijk is dat “de school en haar leerkrachten hier zwaar in gebreke blijven”, dat het daarom “des te vreemder [is] dat de delibererende klas-senraad in [zijn] beslissing meldt dat: ‘... zij maximale inspanningen hebben geleverd om het begeleidingsplan voor de leerstoornissen optimaal te volgen’” en dat “[v]ermits het hier om de hoofdvakken gaat, [...] het des te belangrijker [is] dat de

maatregelen goed werden nageleefd”. Ook voert verzoekster aan dat haar “nooit de mogelijkheid [is] gegeven of de gelegenheid geboden om de examenvragen te laten voorlezen, hoe zou dit mogelijk geweest zijn in een lokaal waar meerdere leerlingen (met leerstoornissen) zich moeten concentreren om hun examens te maken?” Dit apart lokaal is volgens verzoekster louter bedoeld om meer tijd te kunnen geven maar het gaat niet om de andere faciliteiten. Nog steeds met betrekking tot de naleving van het begeleidingsplan merkt verzoekster op:

“Zo stelt de leerkracht Frans dat er volgens haar geen probleem was met de notities en anders kon ze dit vragen;

Nochtans staat in het begeleidingsplan dat de leerkracht zelf de notities dient na te lezen;

Bovendien stelt deze leerkracht dat het soms al op ongenoegen van medeleerlingen werd onthaald dat Carmen langer mocht werken, dit wordt ook bevestigd door de begeleider: ‘De klas is hier blijkbaar niet van op de hoogte en dat leidt nogal eens tot conflicten warmer ze meer tijd krijgt voor toetsen’, het spreekt dan ook voor zich dat er niet van een leerlinge kan verwacht worden dat zij ook nog eens te pas en te onpas zelf achter deze maatregelen zou vragen, maar dat deze wel degelijk dienden nageleefd te worden door de leerkrachten zelf, zoals dit ook beschreven staat in het begeleidingsplan;

Wat is immers het nut hiervan als men de naleving laat afhangen van de leerling zelf)

Het lijkt nu wel dat Carmen wordt aangewreven dat de maatregelen niet werden nageleefd, hetgeen toch wel de omgekeerde wereld is, daar deze er juist waren om Carmen te beschermen!”

Verzoekster werpt ook op “hoe een leerstoornis zoals dyslexie van aard kan zijn om een daarmee getroffen leerling minder strikt te begeleiden en tot grotere zelfredzaamheid te brengen louter omdat ze ouder geworden is” en dat van die “initiatieplichten” van de leerling in het begeleidingsplan geen vermelding is.

In het *tweede middel* voert verzoekster de schending aan van het zorgvuldigheidsbeginsel, waarbij zij onder meer betoogt dat van een school mag worden verwacht dat zij een door haarzelf opgesteld begeleidingsplan voor leerstoornissen strikt naleeft en niet eenzijdig opzegt.

15. Verwerende partij antwoordt in de nota met opmerkingen dat het niet zo is dat spellingfouten volgens het begeleidingsplan in het groen aangeduid moesten worden; dit werd volgens haar enkel als suggestie tussen haakjes vermeld in het begeleidingsplan. Voorts betoogt verwerende partij:

“Spellingsfouten werden door de vakleraars voor maximaal 10% van de punten afgetrokken.

Dit blijkt duidelijk uit de toetsen Frans die [verzoekster] thans bijbrengt.

Met de 10%-maatregel werd uitdrukkelijk rekening gehouden tijdens de opeenvolgende delibererende klassenraden.”

Volgens verwerende partij levert verzoekster niet het bewijs dat de afgesproken maatregelen niet werden nageleefd. Volgens haar zijn alle beweringen van verzoekster manifest onwaar, manifest onjuist en worden ze niet bewezen. Ook zou volgens haar een leerling met een leerstoornis compleet verloren lopen in het hoger onderwijs, indien hij of zij niet tot meer eigen initiatief wordt aangespoord naarmate hij of zij ouder wordt. Van het begeleidingsplan dat gevolgd werd in het vijfde jaar dan weer, heet het dat dit hetzelfde was als het plan dat in het eerste jaar werd opgesteld voor verzoekster, zodat “het begeleidingsplan van Carmen Peeters al 5 jaar liep, én in het 5e jaar niet anders was dan in het 4e jaar”.

Beoordeling

16. Zoals in het arrest nr. 220.963 van 11 oktober 2012 reeds werd aangegeven, verwijst verzoekster in haar bezwaarschrift voor de beroepscommissie naar haar leerstoornissen, het ontbreken op de rapporten sinds Kerstmis van waarschuwingen daaraan gerelateerd en het ontbreken van remediëring. Zij betoogt dat een contract voor haar leerstoornissen, opgesteld door de school zelf, voor een deel niet behoorlijk is opgevolgd en geeft daarvan in haar bezwaarschrift de volgende concrete voorbeelden:

“- De leraar leest regelmatig de notities van de leerling na. De leraar zorgt voor een goede structuur in de notities en in de les: dit is enkel en alleen op initiatief van mijn dochter gebeurd, en dan werd eens snel nagekeken. Dus zeker niet systematisch. Zij kan op haar leeftijd en door haar positie van

leerling natuurlijk niet voortdurend en altijd aan de leraars vragen om haar notities na te kijken. Ik heb dan ook zelf vastgesteld dat ze tijdens de examens foute dingen zat te leren. Maar te laat om een verschil te maken.

- Bij steloefeningen wordt vooral de inhoud en opbouw geëvalueerd. Fouten tegen de spelling worden wel (in het groen) aangeduid, maar bepalen niet de quoterings: Er is nog NOOIT iets in het groen aangeduid. Zij zelf kan dan ook niet het verschil tussen een spelfout en een andere fout merken. Over de quoterings: als de leraar ze niet in het groen aanduidt: in hoeverre is er dan voor de quoterings wel rekening mee gehouden? Hoe kan Carmen een goede remediëring maken als dit eenvoudig hulpmiddel onvoldoende wordt na gevolgd.

- De leerling wordt tijdens toetsen maximum voor 10% van de punten gesanctioneerd voor fouten tegen de spelling: hier is in de toetsen helemaal niets van terug te vinden, alles is in het rood aangeduid zoals andere fouten en in zoverre kan nagekeken worden, zijn de spellingsfouten wel afgetrokken. Er is voor haar nooit de beloofde aanpassing in de evaluatie naar voor gekomen. Ik ben ook de kwetsieuze examens gaan inkijken en heb niet het gevoel gehad dat er ergens rekening is mee gehouden met afspraken van een bovenstaande afspraak van 10%.

Ook het stukje waar ze een zelfstandige tekst moesten schrijven bij het Engels examen heb ik niet gezien dat deze afspraak werd verwerkt. Ook de afspraak rond spellingscontrole (steloefeningen) is in dit geval niet nageleefd: geen spellingscontrole op computer mogelijk.

- De leerkracht zal de schriftelijke toetsvragen voorlezen: de proefwerken zijn NOOIT voorgelezen, en toetsen af en toe, maar dat was dan voor de hele klas. Voor mijn dochter is er nooit iets extra voorgelezen. In vele andere scholen worden leerkrachten vrij geroosterd van toezichten om dit te kunnen doen, of worden computerprogramma's aangekocht om de digitale examens voor te lezen. In scholen waar dit niet gebeurt, kan de leerling op vraag de toezichthoudende leerkracht daarvoor aanspreken. We namen aan dat één van deze mogelijkheden wel zou gekozen zijn op basis van deze maatregel."

Volgens verzoekster heeft zij een leerkracht daarover ook aangesproken, maar is er geen verandering gekomen. Zij werpt op dat een goede begeleiding het verschil had kunnen maken. Als een op maat en in detail opgesteld begeleidingsplan wordt opgesteld, mag zij ervan uitgaan dat het ook strikt wordt nageleefd, hetgeen niet gebeurd is. Zij voegt in haar bezwaarschrift daaraan toe dat dit alles voor haar het verschil had kunnen maken en wil de kans krijgen "om in een 6de jaar, met volgehouden inspanning en met de juiste begeleidingsmaatregelen, te bewijzen dat ze wel de leerplandoelstellingen kan halen", en nog:

“We weten dat een bijkomende proef geen recht is. Maar hadden de begeleidende maatregelen wel voldoende kunnen uitgevoerd worden, dan hadden deze zeker tot enkele % meer resultaat geleid. Anders neem je geen maatregelen. Enkele % meer op ieder vak en Carmen heeft een A-attest door de toch wel zeer kleine tekorten! Daarom zouden we de klassenraad willen vragen om bijkomende proeven te willen overwegen als een beslissing voor een A-attest te zwaar lijkt, zodat ze zelfstandig kan bewijzen dat ze de nodige leerplandoelstellingen toch kan halen.”

17. Het concrete antwoord van de delibererende klassenraad daarop in de thans bestreden beslissing, luidt:

“4. De moeder van Carmen heeft haar bedenkingen i.v.m. het naleven van het begeleidingsplan voor de leerstoornissen van Carmen geformuleerd tijdens de zitting van de interne beroepscommissie. De directeur heeft hier voor de commissie op geantwoord en uitgebreid verslag uitgebracht over de concrete naleving van het begeleidingsplan aan de hand van de informatie die hij via mail van de collega's tijdens de vakantie had ontvangen. De klassenraad gaat er van uit dat de beroepscommissie deze grieven en de weerlegging ervan grondig heeft onderzocht en stelt vast dat de beroepscommissie in haar besluit in dit aspect van het beroepsschrift geen reden ziet om de delibererende klassenraad opnieuw samen te roepen.

Niettemin is de delibererende klassenraad het volkomen eens met de Raad van State dat een leerstoornis tot grote omzichtigheid moet aanzetten bij het onderzoek van de prestaties van een leerling. Daarom wil men zich nogmaals vergewissen of het begeleidingsplan correct is opgevolgd.

In het geval van Carmen gaat het om dyslexie en ADD.

Hier werd een begeleidingsplan voor opgesteld in september 2007, waarin een aantal compenserende en dispenserende maatregelen werden geformuleerd en waarbij afspraken werden gemaakt i.v.m. steloefeningen, dictees, huistaken, overhoringen, toetsen en proefwerken.

Carmen is vanaf het 1ste jaar op onze school en het begeleidingsplan loopt dus al 5 jaar. De begeleiding in het 5de jaar was dan ook niet wezenlijk anders dan tijdens de vorige schooljaren. Net zoals bij al de andere leerlingen met leerstoornissen van onze school is er wel een evolutie in de begeleiding in de loop van de jaren. Waar de leerlingen in de eerste jaren nogal sterk bij het handje worden gehouden, verwacht men geleidelijk aan in de hogere jaren ook zelf enig initiatief, omdat nogal wat leerlingen de begeleiding van de leerkrachten betuttelend of gênant vinden en men hen ook hierin wil voorbereiden op het hoger onderwijs.

Met grote stelligheid wordt door de leerkrachten opnieuw bevestigd dat zij voor een zo optimaal mogelijke begeleiding hebben gezorgd, zoals ook

blijkt uit de concrete informatie die zij al verstrekten via mail tijdens de vakantie en nu bevestigen of aanvullen:

Mevrouw [C...], leerkracht Frans: ‘Carmen heeft bij mij altijd vooraan in de klas gezeten, meestal op eigen vraag vlak voor mij en liefst zat ze daar ook alleen om goed te kunnen volgen. Op die manier kon ik haar ook helpen als er iets niet duidelijk was, want ze had meer tijd nodig dan de anderen. Soms zat Eline naast haar en hielp haar ook als het nodig was. Sinds een paar jaar werken wij met het nieuwe handboek, Quartier Latin. Daar hoort een werkschrift bij, waar de lln moeten in noteren. Dus qua structuur of duidelijkheid ivm de notities was er volgens mij geen probleem: zij wist wat ze waar moest noteren en ze kon mij altijd uitleg vragen als dat niet zo was.

Verder heeft Carmen voor zover ik weet, ook nooit iets aan bord moeten schrijven.

Dus ik denk dat dat qua compenserende en dispenserende maatregelen wel in orde was.

Voor toetsen en overhoringen kreeg zij altijd langer tijd dan de anderen, waar ze ook praktisch altijd gebruik van maakte (soms tot ongenoegen van de andere lln). Ik heb haar ook altijd geholpen als er iets niet duidelijk was voor haar ivm de vragen. En haar examens heeft zij afgelegd boven in het nieuwe studielokaal, zodat zij kon doorwerken tot 13.00u.’

Mevrouw [C...] is eveneens zeker dat Carmen nooit iets op het bord heeft moeten schrijven.

De heer [K...], leerkracht Duits: ‘Wat Carmen Peeters betreft heb ik tijdens het schooljaar en het mondelinge examen Duits zo goed mogelijk geprobeerd om rekening te houden met haar dyslexie en haar onzekerheid. Zo heb ik tijdens het schooljaar bij bepaalde herhalingstesten en na telefonisch contact met de internaatbeheerder uitstel gegeven aan Carmen om die testen niet in de les maar bij Sofie af te leggen. Vervolgens heeft zij bij een gewone test altijd veel meer tijd gehad dan de andere leerlingen om die af te leggen. Wat het mondelinge examen Duits betreft heb ik haar 45 minuten voorbereidingstijd gegeven om haar vragen voor te bereiden (de overige leerlingen kregen hier 15 minuten voor). Wat het schriftelijke gedeelte betreft heb ik haar geen tijdslimiet opgegeven. Zij mocht de oefeningen afgeven wanneer zij klaar was.’ De heer [K...] vult nog aan dat zij nooit iets op het bord heeft moeten schrijven.

Mevrouw [M...], leerkracht economie: ‘Ik heb Carmen +/- een half jaar op de 1ste rij vlak voor mij gezet omdat ik wist dat ze concentratieproblemen had. De 2de helft zat ze volgens mij op de 2de rij. Dus heel bewust niet achteraan gezet.

De laatste 2 thema's van economie heb ik gegeven adhv een invulbundel zodat de lln veel minder nota's moesten nemen. Ik overloop ook altijd met de lln de lestekst op het einde van een hoofdstuk en overloop uitdrukkelijk met hen wat ze moeten onderlijnen/fluo. Ik breng voor hen structuren aan

door te zeggen wat ze met een hoofdkleur of bijkleur moeten aanduiden en spreek van het belang van het studeren van titels en subtitels.

Bij toetsen geef ik ook ruimschoots de tijd totdat ik zie dat praktisch alle leerlingen gereed zijn. Er is dit jaar maar één toets geweest waar de lln echt hard hebben moeten doorwerken.'

De heer [A...], leerkracht Engels (kon geen antwoord geven tijdens de vakantie o.w.v. familiale omstandigheden): 'Wat betreft de compenserende maatregelen:

Alle 3 maatregelen waren van toepassing: Carmen zat centraal vooraan in de klas, met naast haar Eline om indien nodig (vaak bij pair work door mij opgelegd!) samen te werken. Zij kon steeds vragen stellen indien iets niet duidelijk was. Zoals voor Frans gebruiken wij een handboek met bijhorend werkboek (New Transit) zodat de structuur voor wat moest worden ingevuld duidelijk was. Ik liep ook constant rond in de klas bij pair work of groepswork, of individuele voorbereiding van oefeningen of opgaven, en keek regelmatig na wat werd genoteerd, ook bij Carmen dus.

De dispenserende maatregelen:

Carmen heeft bij mijn weten nooit voor Engels iets op het bord hoeven te schrijven, zelfs ook niet een (langere) tekst moeten voorlezen in de klas.

Dictees heb ik niet gehouden, althans niet voor cijfers die meetelden. Bij schrijfoefeningen wogen steeds de evaluatie voor inhoud en structuur door, nooit de spelling.

Ook bij toetsen werden fouten tegen spelling enkel gesanctioneerd als dat relevant was (woordenschatvragen), niet bij vragen ivm inhoud of grammatica. Carmen kreeg indien mogelijk meer tijd dan de anderen, hetzij door als laatste af te geven (bij toetsen van een lesuur), of iets langer door te werken bij andere toetsen.'

Ook de vakleerkrachten van de andere vakken geven aan dat zij maximale inspanningen hebben geleverd om het begeleidingsplan voor de leerstoornissen optimaal te volgen.

De leerkrachten geven ook aan dat desgevraagd de nota's van Carmen werden nagelezen (wat overigens ook door moeder al werd bevestigd)

Er wordt door de delibererende klassenraad nog aan toegevoegd dat Carmen steeds de mogelijkheid heeft gehad (en gebruikt) om haar examens boven in de studiezaal af te leggen, waar ook andere leerlingen met leerstoornissen zitten en waar (op vraag) de examenvragen werden voorgelezen door de leerlingenbegeleiders ([...]) en waar de leerlingen ook elke examenvoormiddag mochten doorwerken tot 13 u. (i.p.v. tot 12.05 u.)

Eveneens wordt er nogmaals ingegaan op de extra begeleiding die Carmen ontving van studiementor [S...]. Ook dit was niet nieuw voor Carmen, aangezien zij ook in de twee vorige schooljaren een beroep kon doen op een studiementor ([...]). De delibererende klassenraad neemt kennis van de stukken uit het archief van de Cel Studiebegeleiding:

- het ‘aanvraagformulier voor begeleiding door studiementor’, dat werd ingediend door de coördinator van de 3de graad [...], na de klassenraad van oktober 2011.
 - de brief die moeder ontving bij het begin van de begeleiding (en onderstekende) en waarin uitdrukkelijk wordt gepreciseerd dat het gaat om het werken aan studiehouding en studiemethode.
- Het is dus volledig onterecht om hierbij te spreken over gebrekkige dyslexieondersteuning. Dit werd in dit verband nooit afgesproken!
- de agenda van de studiementor waaruit blijkt dat er tussen 8/11/2011 en 5/6/2012 17 middagsessies zijn geweest met Carmen.
 - de 3 begeleidingsverslagen die de studiementor telkens op het einde van elk trimester bezorgde aan de klassenraad

De klassenraad is er zich van bewust dat op elke begeleiding i.v.m. leerstoornissen kritiek kan uitgeoefend worden; toch is er men er van overtuigd dat de leerkrachten en de school - net zoals tijdens de vorige 4 schooljaren - maximale inspanningen hebben geleverd voor de ondersteuning van Carmen en dat er niet nog meer geremedieerd had kunnen worden (ook niet in het volgende schooljaar!). Daarom is de klassenraad van oordeel dat dit geen reden kan zijn om tot een andere beslissing te komen.”

18. Is het zo dat de delibererende klassenraad mocht vaststellen dat de beroepscommissie in haar advies slechts beknopt refereert aan en niet concreet ingaat op de toch wel zeer specifieke grieven van verzoekster omtrent de beweerd falende begeleiding, dan knoopt hij daaraan ten onrechte de conclusie er zelf ook over te mogen zwijgen. Zoals de klassenraad immers reeds kon lezen in het arrest nr. 220.963, moet de verhaalmogelijkheid die de Codex Secundair Onderwijs aan een leerling waarborgt erop gericht zijn, wil ze enig nut hebben, om de klachten en argumenten van een leerling te onderzoeken en daadwerkelijk in een nieuwe beoordeling te betrekken. Die leerling moet het antwoord érgens kunnen lezen: indien niet in het advies van de beroepscommissie, dan zeker in de beslissing van de klassenraad zelf.

Welnu, op de leerkracht van Engels na, lijkt geen enkele andere leerkracht – en daarmee dus ook niet de delibererende klassenraad – in te gaan op verzoeksters geconcretiseerde grieven in verband met de vermeend niet nageleefde afspraken omtrent spelfouten die bij steloefeningen in het groen worden aangeduid en niet de quoteringsbepalen en de sanctie van hoogstens 10% van de punten voor

spelfouten tijdens toetsen, laat staan op de precieze gevolgen die een en ander voor de cijfers van verzoekster heeft gehad. Dat overigens de aanduiding in groen slechts een suggestie is, omdat ze in het begeleidingsplan tussen haakjes staat, lijkt voor de Raad van State ongeloofwaardig en is een bewering die alleszins niet aan de klassenraad is toe te rekenen, want slechts voor het eerst aan bod gekomen in de nota met opmerkingen.

Daarbij dient bedacht te worden dat, op het eerste gezicht, net die maatregelen, waartoe de school zich zelf heeft verbonden, onmiddellijk verband houden met de puntentoekenning, waar bij de andere maatregelen de invloed op de punten veel minder rechtstreeks en daardoor moeilijker inschatbaar is.

Voorts zoekt de Raad van State vergeefs een antwoord op de grief van verzoekster dat toetsen of examens niet werden voorgelezen.

De beslissing leert ten slotte dat – met ook weer een mogelijke uitzondering voor de leerkracht Engels – de notities van verzoekster enkel “desgevraagd” individueel werden nagelezen en gecontroleerd, wat de grief niet weerlegt, zo lijkt, dat van een systematische en geïndividualiseerde controle geen sprake was.

19. Dat “op elke begeleiding i.v.m. leerstoornissen kritiek kan uitgeoefend worden”, zoals de klassenraad in de bestreden beslissing stelt, kan evident geen reden vormen om het niet nakomen van specifiek afgesproken begeleidingsmaatregelen door de vingers te zien.

In het vorige arrest van 11 oktober 2012 heeft de Raad van State herinnerd aan de vaste rechtspraak in verband met kritiek op de kwaliteit van het aangeboden onderwijs, inzonderheid met betrekking tot begeleiding, communicatie en remediëring. Hij bedenkt thans dat de voorliggende zaak zich wel degelijk uitzonderlijk onderscheidt van de meeste zaken waarin vergeefs op dat falen een middel wordt geënt, omdat in de huidige zaak de school met verzoekster – een

leerling met leerstoornissen in een eerste jaar van de derde graad – een concreet begeleidingsplan heeft gesloten, verzoekster zeer punctuele vragen heeft bij de naleving ervan en zij ditmaal het falen van de school *prima facie* in een aantoonbaar rechtstreeks verband brengt met de onwettigheid van de bestreden beslissing.

Hoewel de klassenraad “er van overtuigd [is] dat de leerkrachten en de school – net zoals tijdens de vorige 4 schooljaren – maximale inspanningen hebben geleverd voor de ondersteuning van Carmen en dat er niet nog meer gemedieerd had kunnen worden”, wordt in de bestreden beslissing, zo lijkt, niet naar behoren van recht aangetoond dat het “individueel begeleidingsplan voor leerlingen met dyslexie en ADD”, gesloten tussen de school en verzoekster, volgens de regels van de kunst is opgevolgd én dat dit gebrek niet van invloed is geweest op verzoeksters punten.

20. *Prima facie* kan de overweging dat “[n]et zoals bij al de andere leerlingen met leerstoornissen van onze school [...] er wel een evolutie [is] in de begeleiding in de loop van de jaren. Waar de leerlingen in de eerste jaren nogal sterk bij het handje worden gehouden, verwacht men geleidelijk aan in de hogere jaren ook zelf enig initiatief, omdat nogal wat leerlingen de begeleiding van de leerkrachten betuttelend of gênant vinden en men hen ook hierin wil voorbereiden op het hoger onderwijs”, geen afdoende rechtvaardiging zijn.

In de eerste plaats is het op het eerste gezicht een raadsel op welke grond een school expliciet toegezegde begeleiding zonder voorafgaande communicatie – of zelfs uitdrukkelijke instemming van de betrokkene – mag stopzetten of terugschroeven. Bovendien erkent de klassenraad in de bestreden beslissing dat verzoekster “vanaf het 1ste jaar op onze school [is] en [dat] het begeleidingsplan [dus] al 5 jaar [loopt]. De begeleiding in het 5de jaar was dan ook niet wezenlijk anders dan tijdens de vorige schooljaren”.

Voorts is ook al in het schorsingsarrest van 11 oktober 2012 de vraag gesteld “hoe een leerstoornis zoals dyslexie van aard kan zijn om een

daarmee getroffen leerling minder strikt te begeleiden en tot grotere zelfredzaamheid te brengen louter omdat zij ouder geworden is – verdwijnt daarmee de leerstoornis of wordt ze minder belastend?” Op die vraag blijft de klassenraad het antwoord vooralsnog schuldig.

Tot slot blijkt op het eerste gezicht ook nergens uit dat verzoekster geklaagd zou hebben over het “betuttelende” of “gênante” karakter van de begeleidingsmaatregelen. Een correct begeleidingsplan lijkt maatwerk, afgestemd op de individuele behoeften en specifieke aard en ernst van de functiebeperking van de betrokken leerling. Waarom dan die beweerde reactie van andere leerlingen ook tot gevolg moet hebben dat voor verzoekster de begeleidingsmaatregelen niet langer worden nagekomen, is evenmin duidelijk.

21. In die mate zijn het eerste en tweede middel ernstig en is, mede gelet op wat is overwogen met betrekking tot het nadeel en de spoedeisendheid, voldaan aan de voorwaarden gesteld in artikel 17, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die cumulatief vervuld moeten zijn wil een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid worden toegewezen.

VIII. Draagwijdte van de hierna te bevelen schorsing

22. Zoals de Raad van State reeds in het arrest nr. 220.963 van 11 oktober 2012 heeft overwogen, kan een leerstoornis een reden zijn die een klassenraad tot omzichtigheid moet aanzetten bij de beoordeling van de prestaties van de leerling in kwestie en zou een klassenraad die erkent dat een tekort in een eerste jaar van een graad mede veroorzaakt is door een gebrek aan begeleiding, in uitzonderlijke omstandigheden kunnen onderzoeken of hieraan geremedieerd kan worden tijdens het erop volgende schooljaar van diezelfde graad of door middel van bijkomende proeven – of een combinatie van beide. Met een combinatie van beide denkt de Raad van State aan de situatie waarbij voor het geheel of een deel van de vastgestelde tekorten bijkomende proeven worden opgelegd en dat mede gelet op het resultaat van die proeven – en vanzelfsprekend, zoals steeds, ook gelet

op al de overige concrete gegevens van het leerlingendossier – de delibererende klassenraad komt tot een eindbeslissing tot toekenning van een A-attest met waarschuwing of een andere vorm van remediëring tijdens het volgende studiejaar.

23. De delibererende klassenraad heeft vervolgens niet geargumenteed dat hij tot voornoemd onderzoek niet verplicht was om reden dat zich geen uitzonderlijke omstandigheden aandienden, maar is in de bestreden beslissing het uitgangspunt van de Raad van State integendeel “volkomen” bijgevallen. De delibererende klassenraad heeft vervolgens een onderzoek uitgevoerd, is tot de conclusie gekomen dat “de leerkrachten en de school [...] maximale inspanningen hebben geleverd voor de ondersteuning van [verzoekster] en dat er niet nog meer geredieerd had kunnen worden (ook niet in het volgende schooljaar!)”, maar lijkt er evenwel niet in geslaagd het bezwaar van verzoekster dat het individueel begeleidingsplan niet behoorlijk is nagekomen en dat een en ander niet zonder invloed kan zijn geweest voor haar cijfers, te weerleggen.

Daarbij komt nog dat in de huidige stand van de rechtspleging dient vastgesteld dat de delibererende klassenraad intussen reeds vier maal over verzoeksters dossier heeft beraadslaagd en er, tot nu toe, niet is in geslaagd andere dan op het eerste gezicht onwettige motieven te geven om aan verzoekster het voordeel van bijkomende proeven of een waarschuwing te ontfangen.

In dat opzicht begrijpt de Raad van State de volgende verzuchting van verzoekster in het inleidend verzoekschrift:

“Verweerster is dan ook voortdurend in gebreke gebleven om toereikende motieven te geven, waardoor zij gewoon geen rechtsgeldige motieven meer kan hebben om nog aan te tonen waarom verzoekster geen A-attest mag krijgen [versta: of ten minste bijkomende proeven mag afleggen] en er is ook geen enkele reden die zich als vanzelfsprekend aanmeldt om dit nog te blijven weigeren.”

De delibererende klassenraad moet inderdaad thans worden geacht alle concrete en nuttige gegevens betreffende verzoekster bij zijn beoordeling te hebben betrokken en geen andere – rechtsgeldige – motieven meer te hebben, minstens niet te kunnen aantonen dat hij dergelijke motieven heeft. Intussen vordert het nieuwe schooljaar gestaag, zodat verzoekster ook niet geheel ten onrechte argumenteert dat een langer talmen met de beslissing of bijkomende proeven wel of niet worden toegekend, voor haar nefast dreigt te worden.

In die omstandigheden vermag de Raad van State te oordelen dat verzoekster recht lijkt te hebben op bijkomende proeven, tenzij in het geval de delibererende klassenraad alsnog reden ziet om verzoekster zonder dergelijke proeven een oriënteringsattest A al dan niet met waarschuwing toe te kennen.

24. Gelet op de ruime discretionaire beoordelingsbevoegdheid waarover een delibererende klassenraad beschikt, valt het vooralsnog wel de klassenraad toe om te bepalen voor welke vakken verzoekster bijkomende proeven dient af te leggen, welke termijn haar daartoe wordt gegeven en op welke onderdelen van de leerstof die bijkomende proeven betrekking moeten hebben.

IX. Voorlopige maatregelen

Vordering

25. Verzoekster vordert de Raad van State bij wijze van voorlopige maatregel om verwerende partij “te bevelen een nieuwe beslissing te nemen binnen een termijn van 4 dagen na de datum van uitspraak van uw Raad”.

26. Verwerende partij verzoekt om, in voorkomend geval, ermee rekening te houden dat zij de vakleraars van de delibererende klassenraad niet kan verplichten om samen te komen tijdens de Allerheiligenvakantie.

Beoordeling

27. Om de hiervoor uiteengezette redenen is de Raad van oordeel dat de grondvoorwaarden van, kort gezegd, uiterst dringende noodzakelijkheid, ernstige middelen en moeilijk te herstellen ernstig nadeel vervuld zijn.

Wegens de concrete omstandigheden, reeds uiteengezet in het arrest nr. 220.744 en bevestigd in het arrest nr. 220.963, is er reden om de vordering in te willigen, rekening houdend daarenboven met hetgeen is overwogen *sub* 23 en 24 en met de verzuchting van verwerende partij met betrekking tot de beschikbaarheid van haar personeel.

BESLISSING

1. De Raad van State beveelt de schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de beslissing genomen op 15 oktober 2012 door de delibererende klassenraad van het Sint-Jan Berchmanscollege Genk, 5 economie - moderne talen, waarbij aan Carmen Peeters een oriënteringsattest C wordt toegekend.

2. De Raad van State beveelt dat voornoemde delibererende klassenraad onverwijld en uiterlijk vrijdag 26 oktober 2012 samenkomt om zijn beslissing te heroverwegen. Tenzij die heroverweging resulteert in een oriënteringsattest A al dan niet met waarschuwing of andere passende remediëringsoptredachten in het tweede jaar van de derde graad, beveelt de Raad van State de delibererende klassenraad:

- tijdens die samenkomst te beslissen voor welke vakken Carmen Peeters bijkomende proeven moet afleggen, op welke delen van de leerstof die bijkomende proeven betrekking hebben en op welke dagen tijdens de week van 5 november 2012 de bijkomende proeven zullen plaatsvinden;**
- uiterlijk op maandag 12 november kennis te nemen van de resultaten voor de bijkomende proeven en vervolgens in het licht van alle hem ter beschik-**

king staande gegevens van het leerlingendossier over het al dan niet slagen van Carmen Peeters een eindbeslissing te nemen.

3. De Raad van State beveelt bovendien dat de delibererende klassenraad zijn beslissingen over Carmen Peeters onverwijld aan haar ter kennis brengt, de dag zelf via telefoon of e-mail en uiterlijk daags nadien per aangetekend schrijven.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 23 oktober 2012, door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	staatsraad,
	waarnemend voorzitter,
bijgestaan door	
Bram Van Thillo,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Bram Van Thillo

Geert Van Haegendoren